

POSTANOWIENIE

Dnia 25 lutego 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik (przewodniczący)

SSN Piotr Mirek

SSN Andrzej Tomczyk (sprawozdawca)

w sprawie **A. P.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 25 lutego 2020 r.,

wniosku obrońcy skazanego

o wznowienie postępowania zakończonych wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z

dnia 21 października 1993 r., sygn. akt II AKr (...),

utrzymującym w mocy w stosunku do A. P. wyrok Sądu Wojewódzkiego w L. z dnia 5 lutego 1993 r., sygn. akt IV K (...),

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić wniosek;

**2. zwolnić skazanego od ponoszenia kosztów postępowania
wznawieniowego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Wojewódzkiego w L. z dnia 5 lutego 1993 r., wydanym w sprawie IV K (...), A. P. został uznany za winnego m.in. tego, że „w nocy z 6 na 7 lipca 1991 r. w L. na terenie gminy L. , województwa (...), działając wspólnie i w porozumieniu z dwoma innymi mężczyznami wywiózł do lasu, a następnie przemocą, polegającą na: przewróceniu na ziemię, szarpaniu i trzymaniu za włosy oraz uderzeniu pięścią w twarz, a także grożąc pobiciem, doprowadził I. M. do poddania się czynowi nierządnemu” (pkt IV wyroku), tj. przestępstwa określonego w art. 168 § 2 k.k. (z 1969 r.; dalej: d.k.k.). Za tak przypisany czyn, na podstawie

art.168 § 2 i art. 40 § 1 d.k.k. wymierzono mu kary: 5 lat pozbawienia wolności i 5 lat pozbawienia praw publicznych.

Orzeczenie to zostało zaskarżone w drodze dwóch rewizji wniesionych przez: Prokuratora Wojewódzkiego oraz obrońcę oskarżonego. W toku rozprawy rewizyjnej w dniu 19 października 1993 r. prokurator cofnął rewizję Prokuratora Wojewódzkiego w części dotyczącej A. P. , a obrońca oskarżonego zmodyfikował wniesioną przez siebie rewizję w ten sposób, że podtrzymał w całości jej zarzuty dotyczące czynu przypisanego oskarżonemu w punkcie IV. wyroku, zaś wobec pozostałych czynów zaskarżył wyrok tylko co do kary.

W odniesieniu do przestępstwa zgwałcenia, obrońca sformułował zarzut obrazy prawa procesowego „przez niepowołanie biegłego medycyny sądowej dla wyjaśnienia przyczyn braku na ciele pokrzywdzonej śladów pobicia i śladów odbywania licznych stosunków cielesnych w warunkach fizycznego przełamывania oporu pokrzywdzonej, a także w celu ustalenia przybliżonej ilości alkoholu we krwi I. M. w chwili zdarzenia oraz naruszenie art. 152 k.p.k. (z 1969 r. – uwaga SN) przez niewyjaśnienie charakteru śladów na bluzce I. M. , którą pozostawiła w Komendzie Rejonowej Policji w L.”.

Wyrokiem z dnia 21 października 1993 r., sygn. akt II AKr (...), Sąd Apelacyjny w (...), utrzymał w mocy zaskarżony wyrok w części dotyczącej A. P. .

W dniu 7 sierpnia 2019 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek obrońcy z urzędu skazanego A. P. o wznowienie postępowania karnego w części dotyczącej skazania za przestępstwo z art. 168 § 2 d.k.k. Jako podstawę wznowienia przywołał przepis art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. – ujawnienie się nowego dowodu w postaci opinii prywatnej sporządzonej przez dr. n. med. S. B. , ze „znacznym prawdopodobieństwem wskazującego na wadliwość ustaleń faktycznych poczynionych przez Sądy obu instancji, a stanowiących podstawę przypisania skazanemu popełnienia przestępstwa z art. 168 § 2 d.k.k.” W związku z tym obrońca wniósł o uchylenie wyroków Sądu Wojewódzkiego w L. z dnia 5 lutego 1993 r., IV K (...), w części dotyczącej skazanego w objętym wnioskiem zakresie (tj. dotyczącym pkt. IV wyroku) oraz, w analogicznej części, Sądu

Apelacyjnego w (...) z dnia 21 października 1993 r., II AKr (...) i przekazanie sprawy w tej części do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Prokurator Prokuratury Krajowej w pisemnym stanowisku wniósł o nieuwzględnienie wniosku obrońcy skazanego A. P. o wznowienie postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek o wznowienie postępowania karnego stanowi jeden z nadzwyczajnych środków zaskarżenia. Jest więc środkiem wyjątkowym i dlatego okoliczności uzasadniające skorzystanie z tego środka, znajdujące umocowanie m.in. w treści art. 540 i 540a k.p.k., nie mogą być wykładane rozszerzająco.

Na wstępie trzeba też zaznaczyć – z uwagi na podstawę prawną wniosku - że w celu wydania orzeczenia korzystnego dla wnioskującego o wznowienie postępowania w trybie art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k., niezbędne jest jednoczesne spełnienie dwóch kryteriów, tj.:

- zaprezentowany dowód powinien mieć cechy dowodu nowego, a więc nieznanego wcześniej ani stronie, ani sądowi orzekającemu w sprawie,
- treść dowodu musi wykazywać wysokie prawdopodobieństwo, iż po wznowieniu postępowania zapadnie orzeczenie odmienne od poprzedniego, czyli skutkujące przyjęciem, że oskarżony nie popełnił czynu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2016, III KO 63/16).

W rozpoznawanej sprawie autor wniosku, opierając się o treść art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k., podniósł, że wznowienie postępowania jest konieczne ze względu na ujawnienie się nowego dowodu, wskazującego na to, że wadliwie ustalono w toku procesu, iż A. P. dopuścił się przestępstwa zgwałcenia pokrzywdzonej I. M. . Świadczyć o tym ma prywatna opinia biegłego, przygotowana przez dr. n. med. S. B. .

W takiej sytuacji Sąd Najwyższy zobligowany więc był przeprowadzić analizę pod kątem dopuszczalności dowodu w postaci prywatnej opinii biegłego w ramach procedury wznowienia postępowania na podstawie art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k., a w szczególności pod kątem jego przydatności w ramach wszczętej procedury. Wynik tego badania nie okazał się jednak korzystny dla wnioskodawcy. Sąd Najwyższy uznał bowiem, że - w myśl powołanego unormowania - nowo sporządzoną opinię biegłego, przygotowaną w oparciu o ten sam materiał

dowodowy, prezentującą tylko inne oceny dotyczące ustalonych wcześniej faktów nie można uznać za dowód nowy.

Z ugruntowanego orzecznictwa i doktryny wynika, że opinia prywatna, stanowiąca główną podstawę wniosku o wznowienie postępowania, pomimo przygotowania przez osobę wykwalifikowaną, nie może być generalnie poczytywana jako opinia posiadająca walor procesowy (zob. postanowieniu Sądu Najwyższego

z dnia 4 stycznia 2005 r., V KK 388/04; J. Matras, Kodeks postępowania karnego. Komentarz, art. 540 k.p.k., pkt 9; D. Świecki, Kodeks postępowania karnego. Tom I, Komentarz aktualizowany, art. 540 k.p.k., pkt 16, Lex/el. 2020). W praktyce bowiem orzeczniczej przyjmuje się, że w wypadku nowej opinii, wydanej na podstawie dotychczas znanego i ocenionego już materiału dowodowego, wznowienie postępowania znajduje uzasadnienie wyłącznie wówczas, gdy zawiera odmienne wnioski wysnute w oparciu o nowe, nieznane uprzednio opiniującemu biegłemu, metody badawcze, dostępne w związku z rozwojem naukowo - technicznym (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2018 r., V KO 26/18). W tej sytuacji należy przyjąć, że jeżeli kolejna opinia bazuje na tych samych elementach, co poprzednia, to sam fakt odmienności jej treści nie oznacza pojawienia się nowego dowodu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 sierpnia 2018 r., KO 27/18).

Zaprezentowana przez autora wniosku opinia biegłego sądowego z zakresu seksuologii i ginekologii, została przygotowana w dniu 25 października 2018 r. W tej sytuacji z pewnością nie mogła być znana ani stronom, ani Sądom w chwili rozpoznawania sprawy. Rzecz jednak w tym, że owa opinia została sporządzona w oparciu o kserokopie dokumentów sądowych, opinii lekarskiej i protokołów pomiaru alkoholu we krwi I. M. , a więc na podstawie materiału, z którym zapoznał się zarówno Sąd pierwszej instancji, jak i Sąd odwoławczy. Co istotne, jej przygotowanie nie wymagało skorzystania z nowych metod czy środków pozyskanych wskutek rozwoju nauki. W tej sytuacji brak jest podstaw do wznowienia postępowania w oparciu o taki dowód.

Ponadto trzeba zaznaczyć, że treść tej opinii nie wykluczyła jednoznacznie możliwości odbycia przez pokrzywdzoną stosunku dopochwowego w ciągu kilku

godzin przed badaniem, chociaż wykluczyła użycie siły podczas zdarzenia. Tego typu opinia nie pozwala jednak na przyjęcie, iż jej treść spowodowałaby wysokie prawdopodobieństwo uniewinnienia skazanego.

Ze względu na to, że przedstawiony dowód nie mieści się w kategorii dowodu o którym mowa w treści art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k., trzeba uznać, iż jego głębsza analiza i weryfikacja w ramach poczynionych ustaleń jest zbędna.

Wobec niespełnienia przesłanek warunkujących wznowienie postępowania, nie ma też potrzeby wypowiedania się przez Sąd Najwyższy w zakresie przesłanej przez skazanego ekspertyzy wariograficznej ani w przedmiocie prośby o wznowienie postępowania na posiedzeniu w obecności stron.

Z przytoczonych powodów Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.